

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Освітньо-наукова програма
(освітньо-професійна / освітньо-наукова)

Політологія

третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти

Галузь знань 05 - Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність 052 - Політологія

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою

Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна

_____ 2024 року, протокол № ____

Введено в дію з 2023/2024 навчального
року

наказом від _____ р. № _____

Проректор з науково-педагогічної роботи

_____ Олександр ГОЛОВКО

Харків 2024 р.

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-наукової програми
“Політологія”

Освітню програму розглянуто та схвалено:

1. Науково-методичною радою Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна,
протокол № __ від _____ 2024 р.

Голова науково-методичної ради,
проректор з науково-педагогічної роботи _____ Олександр ГОЛОВКО

2. Вченою радою філософського факультету,
протокол № __ від _____ 2024р.

Голова вченої ради факультету _____ Іван КАРПЕНКО

3. Науково-методичною комісією філософського факультету,
протокол № __ від _____ 2024 р.

Голова науково-методичної комісії факультету _____ Сергій ГОЛІКОВ

4. Кафедрі політології філософського ф-ту :
протокол № __ від _____ 2024 р.

Завідувач кафедри, доктор політ. наук, проф. _____ Олександр ФІСУН

ПРЕАМБУЛА

Розроблено робочою групою у складі:

Прізвище, ім'я, по батькові	Найменування посади (для сумісників – місце основної роботи, посада)	Науковий ступінь, вчене звання, за якою кафедрою (спеціальністю) присвоєно
Керівник робочої групи - Гарант ОП		
Рубанов Віктор Володимирович	проф. каф. політології філософського ф-ту	д. політ. наук, доц.
Члени робочої групи		
1. Фісун Олександр Анатолійович	зав. каф. політології філософського ф-ту	д. політ. наук, проф
2. Шаповаленко Марина Володимирівна	проф. каф. політології філософського ф-ту	д. політ. наук, доц.
3. Комарова Тетяна Геннадіївна	проф. каф. політології філософського ф-ту	д. політ. наук, доц
4. Работягова Ірина Володимирівна	доц. каф. політології філософського ф-ту	канд. політ. наук, доц.
5. Біденко Юлія Михайлівна	доц. каф. політології філософського ф-ту	канд.. політ. наук, доц.

До проектування освітньої програми долучені:

Представники здобувачів вищої освіти: Д. Варич аспірант_другого року навчання
_ХНУ ім . В. Н. Каразіна_____

Представники роботодавців: В. Шевчук (Аналітичний центр «Обсерваторія демократії»),
Л. Тихонова (ХОГО «Асоціація політологів Слобожанщини»)_____

При розробці проекту Програми враховані вимоги:

1) Тимчасового стандарту вищої освіти №0302-1/167 від 8.05.2020 р.

2) Рекомендації професійної асоціації _____

назва, інформація про розміщення/оприлюднення рекомендацій

3) Рекомендації провідного працедавця в галузі _____

інформація про розміщення/оприлюднення рекомендацій

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів (за наявності):

1. Г. Зеленько Асоціація політичних наук України
2. Д. Назаров Центр досліджень регіональної безпеки Сумського державного університету
3. Д. Неліпа Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Профіль освітньої програми

1 – Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна кафедра політології філософського факультету
Офіційна назва програми	Політологія Political Science
Ступінь вищої освіти	Доктор філософії
Кваліфікація, що присвоюється	Доктор філософії за спеціальністю 052 - Політологія за освітньою програмою “Політологія”
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом доктора філософії, одиничний, 40 кредитів ЄКТС, термін навчання 4 роки
Наявність акредитації	Акредитовано «Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти». Сертифікат № 2377 від 4.10.2021
Цикл/рівень	Третій (освітньо-науковий)
Передумови	Попередній рівень освіти або(та) професійної підготовки: другий (магістерський) рівень вищої освіти
Мова викладання	українська
Термін дії освітньої програми	4 роки (2024-2028)
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://philosophy.karazin.ua/ua/nauka/asp.html http://start.karazin.ua/programs/8/18/052/18
2 - Мета освітньої програми	

Мета програми	Підготовка кваліфікованих фахівців-політологів, які на поглибленому рівні володіють теоретичним, концептуальним та дослідницьким апаратом сучасної політичної науки, розгорнутими знаннями сучасної політичної теорії та практики для комплексного розв'язання складних задач і проблем в контексті навчання або професійної діяльності у галузі політології.
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки» Спеціальність 052 «Політологія»
Орієнтація освітньої програми	Програма є освітньо-науковою та має як академічну, так і практичну орієнтацію
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Програма базується на засвоєнні теоретико-методологічних засад політологічного дослідження, та набутті навичок їх впровадження в рамках власної дослідницької роботи. Ключові слова: Політика, внутрішня та зовнішня політика, політична система, політологія, порівнювальна політологія, політичний аналіз, політична антропологія, політичний консалтинг,
Особливості програми	Програма є поєднанням теоретичного та практичного аспектів навчання та сприяє розробці актуального новаторського дослідницького проекту.
4 – Придатність випусників до працевлаштування та подальшого навчання	

Придатність до працевлаштування	Випускники даної ОНП здатні виконувати професійні види робіт і призначені для практичної роботи переважно в таких галузях, як дослідницька робота у державних наукових установах; науково-педагогічна робота за фахом у вищих навчальних закладах I-IV рівня акредитації; аналітико-консультативна діяльність з політичних питань в органах державного управління та місцевого самоврядування, політичних партіях та громадських організаціях; засобах масової інформації у якості політичного оглядача; політологом в центрах, дослідницьких групах, що займаються вивченням та прогнозуванням політичних процесів, а також проблемами реформування політичної системи; експертом, радником з питань дослідження та аналізу політичних процесів при міжнародних організаціях та фондах.
Подальше навчання	Рівень освіти - Доктор наук
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Навчання є студентсько-орієнтованим, спирається на аудиторне навантаження та значний обсяг самостійної роботи аспіранта, передбачено роботу аспірантів над індивідуальними проектами.
Оцінювання	Двох- та чотирирівнева шкала (залік/екзамен), письмовий екзамен, контрольна робота, реферат, есе, індивідуальний проект, робота в групах.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати комплексні спеціалізовані завдання професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у політичній сфері, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних політологічних знань та/або професійної практики.

<p>Загальні компетентності</p>	<p>ЗК01. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК02. Здатність фахово спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово у процесі наукової комунікації та досліджень.</p> <p>ЗК03. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.</p> <p>ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК05. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК06. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК07. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.</p> <p>ЗК08. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.</p> <p>ЗК09. Здатність працювати в міжнародному контексті.</p> <p>ЗК10. Здатність розробляти та управляти проектами.</p>
<p>Фахові компетентності</p>	<p>ФК01. Комплексне розуміння природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації.</p> <p>ФК02. Поглиблене знання політичної теорії та володіння категорійно-понятійним та аналітично-дослідницьким апаратом сучасної світової політичної науки.</p> <p>ФК03. Комплексне застосування широкого спектру політологічних понять, теорій і методів до аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей відповідно до певного історичного або сучасного контексту.</p> <p>ФК04. Комплексне розуміння особливостей реалізації влади у різних політичних системах та застосування широкого спектру політологічних теорій, концептів і методів для аналізу політики.</p> <p>ФК05. Здатність конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати комплексні політологічні дослідження з використанням широкого кола прикладних методів, технологій та інструментарію аналізу.</p>
<p>7 – Програмні результати навчання</p>	

**Програмні результати
навчання**

ПРН01. Опанувати універсальними навичками дослідника, зокрема застосування сучасних інформаційних технологій, розробки, організації та управління науковими проектами та/або науковими дослідженнями, презентації їх результатів у професійному середовищі через сучасні форми наукової комунікації (академічні наукові публікації, семінари, конференції), в засобах масової інформації та в публічній сфері у національному та міжнародному контексті.

ПРН02. Використовувати державну та іноземну мову як усно, так і письмово на рівні, достатньому для ефективної професійної комунікації, розуміння іншомовних наукових текстів та підготовки фахових публікацій в Україні і провідних наукових виданнях світу.

ПРН03. Мати системний науковий світогляд та філософсько-культурний кругозір, який включає розвинене критичне мислення, професійну етику та академічну доброчесність, повагу різноманітності та мультикультурності.

ПРН04. Комплексно розуміти природу та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації.

ПРН05. Знати на поглибленому рівні політичну теорію та володіти категорійно-понятійним та аналітично-дослідницьким апаратом сучасної світової політичної науки.

ПРН06. Комплексно застосовувати широкий спектр політологічних понять, теорій і методів до аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей відповідно до певного історичного або сучасного контексту.

ПРН07. Комплексно розуміти особливості реалізації влади у різних політичних системах та використовувати сучасні політологічні теорії, концепти та методи аналізу політики.

ПРН08. Конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати комплексні політологічні дослідження з використанням широкого кола прикладних методів, технологій та інструментарію аналізу.

ПРН09. Фахово викладати політологічні дисципліни на відповідному рівні даної освітньої кваліфікації.

8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Специфічні характеристики кадрового забезпечення	<p>Зі здобувачами даної ОНП працює 20 фахівців, з них 5 докторів наук, 15 кандидатів наук.</p> <p>За посадою: 5 професорів, 12 доцентів, 3 - викладачі та старші викладачі</p>
Специфічні характеристики матеріально-технічного забезпечення	<p>Навчальні корпуси; гуртожитки; тематичні кабінети; спеціалізовані лабораторії; комп'ютерні класи, пункти харчування; точки бездротового доступу до мережі Інтернет; мультимедійне обладнання; університетська медіастудія, центр електронного та дистанційного навчання, спортивний зал, спортивні майданчики.</p> <p>Площа навчальних приміщень для проведення освітнього процесу становить (кв. метрів на одного здобувача освіти) – 3,5.</p> <p>Забезпеченість мультимедійним обладнанням (відсоток кількості аудиторій) – 35%.</p>
Специфічні характеристики інформаційного та навчально-методичного забезпечення	<p>Бібліотечні ресурси, електронні наукові видання – наявність у бібліотеці закладу освіти вітчизняних та закордонних фахових періодичних видань відповідного або спорідненого спеціальності профілю, у т. ч. в електронному вигляді встановлюється за найвищим рівнем провадження освітньої діяльності і становить 17 періодичних видань; електронні навчальні курси із можливістю дистанційного навчання та самостійної роботи у віртуальному навчальному середовищі Moodle; офіційний сайт ХНУ імені В. Н. Каразіна; сайт соціологічного факультету та сторінка кафедри на сайті філософського факультету, сторінки факультету і кафедр в соціальних мережах; точки бездротового доступу до мережі Інтернет; аудиторії з доступом до мережі Інтернет; корпоративна пошта; навчальні і робочі плани; робочі програми навчальних дисциплін; дидактичні матеріали для самостійної та індивідуальної роботи студентів з дисциплін; програми практик; методичні вказівки щодо виконання курсових та дипломних робіт; критерії оцінювання; пакети тестів і комплексних контрольних робіт.</p>
9 – Академічна мобільність	

Національна кредитна мобільність	Регламентується Постановою КМУ №579 «Про затвердження Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність» від 12.08.2015 р., та Положенням про порядок реалізації учасниками освітнього процесу Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна права на академічну мобільність (введено в дію наказом ректора Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна № 0902-1/047 від 03 лютого 2020 року).
Міжнародна кредитна мобільність	Передбачає можливість укладання угод із закордонними вищими навчальними закладами про міжнародну академічну мобільність.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Навчання іноземних здобувачів вищої освіти здійснюється на підставі Закону України «Про вищу освіту».

2. Компоненти ОНП

Освітня складова ОНП доктор філософії

Код	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти/роботи, практики)	Кількість кредитів ЄКТС	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
ОК 1.	Філософські засади та методологія наукових досліджень	5	екзамен
ОК 2.	Іноземна мова	10	залік, екзамен
ОК 3.	Підготовка наукових публікацій та презентація результатів дослідження	4	залік
ОК 4.	Політологічна освіта та викладання політологічних дисциплін	3	залік
ОК 5.	Теорія та методи сучасної політології	3	екзамен
ОК 6.	Політологічний практикум	4	залік, екзамен
Загальний обсяг обов'язкових освітніх компонентів		29	
Вибіркові компоненти ОНП			

ВК 1	Новітні тенденції розвитку політичної науки / Політична методологія / Новий інституціоналізм в порівняльній політології	3	екзамен
ВК 2	Global Governance/ Вимірювання політичних режимів та політичних систем / Пострадянська політика	4	залік
ВК 3	Теорія суспільного вибору/ Аналіз політики / Порівняння політичних інститутів	4	залік
Загальний обсяг вибірових освітніх компонентів		11	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ СКЛАДОВОЇ ПРОГРАМИ		40	

Наукова складова ОНП доктор філософії

Наукова складова освітньо-наукової програми передбачає проведення власного наукового дослідження під керівництвом одного або двох наукових керівників та оформлення його результатів у вигляді дисертації. Відповідно до пункту 6 Постанови Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 р. дисертація виконується державною або англійською мовою. Обсяг основного тексту дисертації встановлюється освітньо-науковою програмою ЗВО відповідно до специфіки відповідної галузі знань та / або спеціальності. Саме тому, обсяг дисертації на здобуття ступеня доктора філософії в галузі політології становить: мінімальний - 6, 25 авторських аркушів, а максимальний – 9 авторських аркушів, враховуючи цифри, розділові знаки, проміжки між словами.

Список використаної літератури, та використаних інформаційних джерел, додатки, а також ілюстративний матеріал (малюнки, табуляграми, таблиці), які займають повну сторінку не враховуються в обсязі дисертації. При цьому один авторський аркуш дорівнює 40 тис. друкованих знаків, враховуючи цифри, розділові знаки, , проміжки між словами, що становить близько 24 сторінки друкованого тексту , якій підготовлено за допомогою комп'ютеру з використанням текстового редактора Word : шрифт – Times New Roman , розмір шрифту 14 – pt. Дисертацію потрібно друкувати на одному боці аркуша білого паперу формату А 4 (210 X 297 мм) через 1,5 міжрядкового інтервалу.

Наукова складова освітньо-наукової програми містить перелік видів наукової роботи аспіранта та форми контролю (звітування).

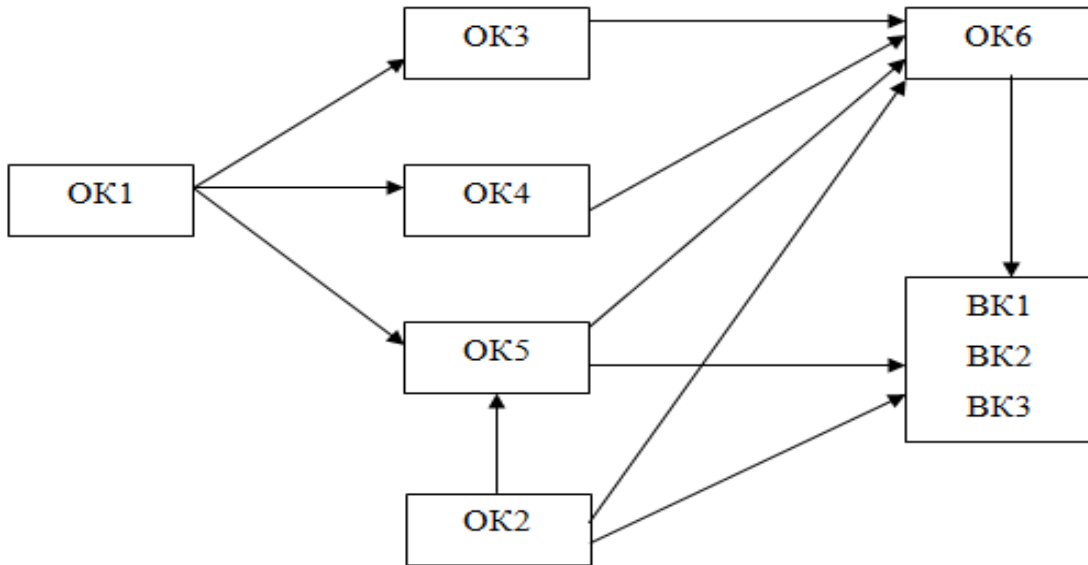
Наукова складова освітньо-наукової програми оформляється у вигляді індивідуального плану наукової роботи аспіранта і є невід'ємною частиною навчального плану аспірантури.

Рік підготовки	Зміст наукової роботи аспіранта (вид роботи)	Форма звітності, форма контролю
----------------	--	---------------------------------

1 рік	<p>Вибір аспірантом теми та визначення основних параметрів майбутньої дисертації з обов'язковим урахуванням профільної кафедральної теми наукового дослідження. Розробка індивідуального плану реалізації обраної теми, з обов'язковим проектуванням частини необхідної емпіричної бази наукового дослідження та узгодження з керівництвом кафедри можливих фінансових втрат. Виступ з обґрунтуванням теми та її затвердженням на засіданні кафедри та Вченої ради факультету. Підготовка проекту першого розділу дисертації та публікація не менше 1-ї статті, або фахових тез у наукових закордонних або вітчизняних фахових виданнях.</p>	<p>Затвердження теми наукового дослідження та індивідуального плану роботи аспіранта та його звітування про їх реалізацію на засіданні кафедри та Вченої ради факультету.</p>
2 рік	<p>Проходження аспірантом обов'язкової асистентської педагогічної практики під керівництвом провідних викладачів кафедри. Участь аспіранта в реалізації кафедральної теми наукового дослідження та підготовка на основі зібраного теоретичного та емпіричного матеріалу другого розділу дисертації. Формування проекту авторського дизайну наступних розділів дослідження та пошук, сумісно з науковим керівником дисертації, майбутніх її рецензентів та опонентів. Підготовка та публікація не менш двох наукових статей та тез доповідей з теми дослідження</p>	<p>Звітування про хід виконання індивідуального плану аспіранта на засіданнях кафедри політології та Вченої ради факультету.</p>

3 рік	Формування та реалізація аспірантом, на базі зібраного теоретичного та емпіричного матеріалу, змісту третього розділу дисертації та її загальних основних висновків та практичних рекомендацій. Підготовка та публікація на основі сформованого матеріалу третього розділу дисертації, не менш однієї наукової статті або фахових тез.	Звітування про хід виконання індивідуального плану аспіранта на засіданнях кафедри політології та Вченої ради факультету.
4 рік	Узгодження аспірантом загального дизайну, змісту, висновків, рекомендацій дисертації та висновків і рекомендацій окремих її розділів. Підведення підсумків щодо повноти висвітлення результатів дисертації в наукових фахових статтях. Апробація її результатів на наукових заходах та впровадження в профільну політико-управлінську практику. Подання документів на попередню експертизу дисертації. Проходження попереднього захисту дисертації на засіданні кафедри. Доопрацювання та підготовка дисертації до основного захисту. Затвердження опонентів. Надання відділу аспірантури кафедрального та факультетського висновків про наукову новизну, теоретичну та практичну значущість результатів дослідження здобувача наукового ступеню доктор філософії.	Звітування про хід виконання індивідуального плану аспіранта на засіданнях кафедри політології та Вченої ради факультету. Затвердження опонентів. Подання в відповідну структуру документів на попередню експертизу дисертації. Надання відділу аспірантури університету кафедрального, та факультетського висновків про наукову новизну, теоретичну та практичну значущість результатів дослідження здобувача наукового ступеню доктор філософії.

3. Структурно-логічна схема ОП

1. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Поточна атестація здобувачів ступеня вищої освіти «Доктор філософії» зі спеціальності 052 - Політологія проводиться відповідно до навчального плану за національною системою оцінювання у формі екзаменів та заліків.

Підсумкова атестація здобувачів ступеня вищої освіти «Доктор філософії» у формі публічного захисту дисертаційної роботи.

2. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

	OK1	OK2	OK3	OK4	OK 5	OK 6	В К 1	В К 2	В К 3
ЗК01	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ЗК02	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ЗК03	+		+		+	+	+	+	+
ЗК04			+			+	+	+	+
ЗК05	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ЗК06	+		+			+			+
ЗК07	+		+			+		+	+
ЗК08	+	+		+	+	+	+	+	+
ЗК09		+		+		+	+	+	
ЗК10			+			+		+	+

ФК01				+	+	+	+	+	+
ФК02					+	+	+	+	+
ФК03					+	+			
ФК04					+	+			
ФК05			+		+	+			

**3. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН)
відповідними компонентами освітньої програми**

	О К 1	О К 2	ОК 3	О К 4	О К 5	О К 6	В К 1	В К 2	В К 3
ПРН01	+		+	+	+	+	+	+	+
ПРН02		+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН03	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН04				+	+	+	+	+	+
ПРН05					+	+	+	+	+
ПРН06					+	+			
ПРН07					+	+			
ПРН08			+		+	+			
ПРН09				+		+			